

Miljödepartementet
Rättssekretariatet, Frida Rudsander
Kemikalieenheten, Jerker Forssell
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Remissyttrande

En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter

Er ref: M2021/02118

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har getts möjlighet att inkomma med synpunkter på promemorian ”En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter” och har följande att anföra.

Svensk Handel och dess medlemmar ställer sig bakom ambitionerna om en cirkulär ekonomi med effektivare avfallshantering och ökade krav på utsortering, separat hantering och materialåtervinning. Många företag inom handeln har höga ambitioner och tuft uppsatta mål kring ökad resurseffektivisering och hållbarhet. Det är ofta företagens egna målsättningar som driver utvecklingen framåt och ger incitament till att åstadkomma en så miljömässigt bra hantering som möjligt av resurser och avfall som uppstår inom verksamheten. Sedan flera år tillbaka jobbar företag inom handeln tillsammans med externa partners med att upparbeta olika resurs- och avfallsströmmar till olika fungerande cirkulära flöden, något som är både miljömässigt och ekonomiskt effektivt.

Ny insamlingsinfrastruktur

I promemorian föreslås nya bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för förpackningar. Där producenter, genom godkända producentansvarsorganisationer (PRO), ska ansvara ekonomiskt för insamling och behandling av förpackningsavfall. Det operativa ansvaret för insamling ska fördelas mellan kommuner och PRO:er. Kommunerna föreslås ta över det operativa ansvaret för insamlingen från hushåll och verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll. Fastighetsnära insamling ska bli grunden för insamling av de vanligast förekommande förpackningsslagen. Skrymmande förpackningar föreslås samlas in på så kallade ”lättillgängliga platser” tillsammans med övriga förpackningsslag som till exempel trä och textil. Därtill föreslås utsortering av förpackningsavfall ske även i utomhusmiljöer.

Kommunerna ska lämna över det insamlade förpackningsavfallet till PRO:erna för vidare behandling. Producentansvarsorganisationerna ska i sin tur betala avgifter för att finansiera Kommunernas och Naturvårdsverkets verksamhet. Vad gäller verksamheters avfall föreslår promemorian att PRO:er ska upplåta mottagningsstationer i varje kommun dit företag, utan avgift, ska kunna lämna ifrån sig sitt avfall. Vidare föreslås *Marknadsdrivna system för insamling från verksamheter* fortsatt få verka, dock med utökade rapporteringskyldigheter och krav på sig att kunna påvisa en bättre materialåtervinning än Producentansvarsorganisationerna.

Svensk Handel stödjer övergripande mål om höjda ambitioner för insamling och materialåtervinning

För att vi ska ställa om till ett mer hållbart och cirkulärt samhälle krävs insatser och engagemang på bred front från såväl företag som enskilda individer. Det ska vara lätt att göra rätt oavsett var i landet man bor. Producentansvaret är en pusselbit i detta, men för att vi ska kunna nå högre i avfallshierarkin, måste lagstiftaren möjliggöra för flera aktörer att vara med och bidra. Det är därför viktigt att företag som byggt upp system för cirkulära material- och avfallsströmmar fortsatt kan göra detta tillsammans med olika samarbetspartners. Svensk Handel ser därför med viss oro att kommunerna nu föreslås få ytterligare befogenheter gällande såväl vad man samlar in (producentansvarsmaterial) som från vem man samlar in från (verksamheter som är samlokaliserade med hushåll). Det är väsentligt att den nu förslagna insamlingsinfrastrukturen är proportionerlig och kostnadseffektiva samt bidrar till ökad insamling, materialåtervinning och inte minst miljönytta. Det finns en risk för att förslaget med fastighetsnära insamling som bas kommer öka kostnaderna rejält för producentkollektivet. Det i sin tur innebär höjda förpackningsavgifter och i slutändan också dyrare produkter.

En rad utredningar på avfallsområdet – Svensk Handel efterfrågar tydlighet och ett helhetstänk

Under det senaste året har det genomförts en rad utredningar på avfallsområdet som på ett eller annat sätt kopplar till varandra. Dels utredningen "Åga avfall" (SOU 2021:24) med förslag om att införa ett frivalssystem dels Naturvårdsverket regeringsuppdrag kring bioavfall och nu promemorian kring en förbättrad förpackningsinsamling inklusive ny förpackningsförordning. Parallellt har Naturvårdsverket tagit fram en vägledning kring den nya definitionen kommunalt avfall. Vägledningen fanns inte på plats när majoriteten av utredningsuppdragen lades vilket innebär att det nu råder oklarheter gällande hur den nya definitionen ska tolkas, vilka effekter det kommer att få på företag (handeln) och kommuner kopplat till avfallshantering och därmed förslagen i ovan nämnda promemorior. I utredningen om bioavfall hänvisas till exempel till frivalsutredningen och Naturvårdsverket skriver själva att man har lagt förslag utifrån denna, då man indirekt utgår ifrån att frivalsutredningen ska införas.

I denna promemoria läggs nu förslag som innebär att kommunerna kommer få utökat mandat att börja samla in producentansvarsmaterial. Samtidigt som man skriver, med hänvisning till frivalsutredningen, att *"denna typ av avfall (förpackningar) kommer inte vara aktuell om ett frival skulle införas då det i första hand handlade om det kommunal verksamhetsavfallet"*. Svensk Handel anser att det utökade mandatet ytterligare försvårar för företag som vill ta ansvar samtidigt som förutsättningarna har ändrats sedan frivalsutredningen lade fram sina rekommendationer.

Sammantaget gör detta att det nu har uppstått en väldigt svår situation för företag inom handeln. Företag och privata avfallsentreprenörer befinner sig i ett rättsosäkert läge då beslut om frivalsutredningen dröjer samtidigt som det antyds att det kommunala monopolet har utökats i och med implementeringen av den nya definitionen i svensk lag. Avfallsströmmar som företagen sedan flera år hanterat tillsammans med privata aktörer sägs nu inte längre få fortsätta. Det riskerar slå sönder välfungerande cirkulära flöden

samt avstannar fortsatta satsningar och innovation. Situationen måste klargöras snarast och ett frival skulle underlätta detta och ta bort flera av de frågetecken som nu uppstått.

Svensk Handel har valt att fokusera på de delar som berör handelsföretagen och Svensk Handels engagemang i materialbolagen kring producentansvar för förpackningar. I övrigt vill Svensk Handel hänvisa till Svenskt Producentansvars remissvar för detaljerade kommentarer kring förslagen gällande utformningen av ett kommande nytt insamlingssystem samt uppbyggnaden av system med godkända producentansvarsorganisationer mm.

Synpunkter på utredningens förslag

Svensk Handel välkomnar utredningens syfte att skapa en resurseffektiv återvinning av förpackningar genom ökad insamling och cirkulära materialflöden. En ökad insamling av förpackningar, framför allt plast- och papper, är en förutsättning för att Sverige ska nå de nationella återvinningsmålen. Samtidigt är materialåtervinning i sig inte en garanti för resurseffektivitet och minskad klimatpåverkan. Svensk Handel anser att det måste ställas bättre och tydligare krav på kvantitet och kvalitet på det insamlade och återvunna materialet. De åtgärder som utredningen föreslår är inte tillräckliga för att säkerställa en cirkulär återvinning.

9.2 En ny förordning om producentansvar för förpackningar

Förslag: Det ska införas en ny förordning om producentansvar för förpackningar. I den nya producentansvarsförordningen ska det förklaras i inledningsbestämmelsen att förordningen innehåller bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för avfallshantering för förpackningar. Flera bestämmelser från 2018 års förpackningsförordning ska föras över till den nya förordningen. Det gäller bland annat bestämmelser om tillämpningsområde, mål för materialåtervinning och minskad nedskräpning, utformning av förpackningar, rapportering och tillsyn. Förordningen om retursystem för plastflaskor och returburkar föreslås upphävas och bestämmelserna ska föras över till den nya förordningen med vissa anpassningar.

Kommentar: Svensk Handel har i sak inget att invända mot att det föreslås en ny förpackningsförordning ej heller att det i den nya producentansvarsförordningen förtydligas att det ska inrättas *"ett system för utökat producentansvar för avfallshantering för förpackningar"*. Med system för utökat ansvar för avfallshantering avser utredningen *"ett system som innebär att producenter ansvarar ekonomiskt eller organisatoriskt för hanteringen av avfallsledet i en produkts livscykel"*. Svensk Handel avstyrker dock att man i den nya förordningen föreslår att införa kravet om att *"minst 75 viktprocent av en förpackning ska gå att materialåtervinna"*. Detta då det i dagsläget inte är klart hur det ska genomföras och verifieras samt att förslaget är anmält till kommissionen i den s.k. TRIS-databasen. Denna typ av krav behöver vara enhetliga på EU-nivå och man bör avvakta den revidering av EU:s förpackningsdirektiv som inväntas senare i år.

9.3.1 Krav på separat insamling och utsortering förtydligas

Förslag: Kraven på utsortering och separat insamling ska förtydligas. Den som har förpackningsavfall ska sortera ut följande material från annat avfall: papper och kartong, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas. Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem ska också sorteras ut från annat avfall. Även avfall av övriga förpackningar (till exempel förpackningar av trä, keramik och textil) ska sorteras ut. Kravet på utsortering gäller inte en förpackning som på grund av sitt tidigare innehåll utgör farligt avfall och i stället ska sorteras och hanteras som farligt avfall.

Vid verksamheter som är serveringsställen, dvs. där det bedrivs näringsverksamhet som består i att servera mat eller dryck till

allmänheten och där möjlighet ges till förtäring på stället, ska serveringsstället se till att förekommande förpackningsavfall sorteras ut i serveringslokalen.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller inte en förpackning som

1. på grund av sitt innehåll utgör farligt avfall, eller
2. innesluter läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av läkemedelsavfallet.

Bestämmelserna om skyldigheten att skilja en förpackning från dess innehåll ska börja tillämpas i fråga om avfall som produceras efter utgången av december 2023.

Kommentar: För att Sverige ska genomföra kraven i EU:s avfallsdirektiv ska det i lagstiftningen finnas utsorteringskrav gällande vissa utpekade förpackningsmaterial. Svensk Handel har i sak inget att erinra att de nu införs en skyldighet för avfallsinnehavare att sortera ut förpackningar som består av papper och kartong, plast, metall, färgade och ofärgade glasförpackningar från annat avfall. Därtill plastflaskor och metallburkar avsedda för ett godkänt retursystem från annat avfall. Svensk Handel vill dock understryka vikten av att det kan behövas viss flexibilitet kring tolkningen av denna skyldighet.

Krav på att tömma en förpackning från dess innehåll

Förslag: ”Den som innehar en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet”.

Kommentar: Som Svensk Handel redan anført ställer vi oss bakom ambitionen om att fler förpackningar ska sorteras ut och materialåtervinnas. På grund av praktiska svårigheter är det inte alltid möjligt att hantera detta på plats ej heller ekonomisk försvarbart. Svensk Handel välkomnar därför att det införs en viss flexibilitet i förslaget. Som Svensk Handel tolkar det innebär det i praktiken att ett företag kan välja hur man vill uppfylla skyldigheten: antingen genom att själv skilja innehållet på platsen där avfallet producerats eller genom att se till att förpackningen skiljs från innehållet på en behandlingsanläggning. Enligt promemorian är det innehavaren av förpackningsavfallet som drabbas av skyldigheten att därefter lämna det till insamling om detta sker på en behandlingsanläggning. Svensk Handel undrar hur det är tänkt att fungera i praktiken för de fall en butik eller grossist upphandlar tjänsten av en entreprenör att transportera förpackade livsmedel för vidarebehandling på annat ställe. Vem anses då få ansvaret för förpackningsavfallet? Lika så om en kommun samlar in avfall från verksamheter som är samlokaliserad i fastighet med hushåll. Är det företagets eller kommunens ansvar att se till att förpackningsavfall töms på dess innehåll och sedan lämnas över till ett PRO. Det skulle till exempel försämrade radikalt för verksamheter som är samlokaliserade om de inte har någon valmöjlighet utan tvingas hantera dessa förpackningar på plats.

Svensk Handel anser vidare att de nya kraven gällande utsortering av bioavfall (artikel 22) i avfallsförordningen inte helt synkar med kraven i förpackningsförordningen. Speciellt när det kommer till frågor (som Naturvårdsverket själva lyft i sin rapport) gällande osäkerheten kring tolkning och hantering av förpackade livsmedel/brutna förpackningar samt vad som är att anses som bioavfall respektive en förpackning etc. Därtill ställer definitionen *kommunalt avfall* till gränsdragningsproblem för dagligvaruhandeln och livsmedelsgrossister/storhandel då man blir osäker kring vilket av (förpacknings)avfallet de kan hantera själva. Svensk Handel anser att avfall som uppstår i företagets verksamhet bör klassas som verksamhetsavfall, inte kommunalt avfall. Därmed kan företagen också välja hur man bäst ska hantera detta.

9.3.2 Undantag från kraven på tömning

Kommentar: Svensk Handel har inget att erinra att Naturvårdsverket föreslås få besluta om dispens från kravet på utsortering och separat insamling och medge att olika material som förpackningsavfallet består

av får blandas. Svensk Handel välkomnar att en tillsynsmyndighet (i det enskilda fallet) ska kunna ge den som producerar avfall i en yrkesmässig verksamhet dispens från kravet på att skilja förpackningen från dess innehåll. Därtill bör verksamheter, likt kommuner, kunna ansöka och få dispens när kriterierna om separat insamling inte anses vara genomförbara eller när nackdelar överväger fördelar.

9.4 Krav på utsortering och separat hantering av farligt avfall

Kommentar: Enligt EU:s avfallsdirektiv framgår det att medlemsstaterna senast den 1 januari 2025 ska införa separat insamling av farliga avfallsfraktioner som produceras av hushåll för att säkerställa att de behandlas i enlighet med artiklarna 4 och 13 och inte förorenar andra kommunala avfallsflöden (artikel 20.1). Svensk Handel har inget att erinra.

9.5 Ett kommunalt insamlingsansvar

9.5.1 Kommunal insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter

Inledning: I promemorian föreslås att kommuner ska ta över ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll samt insamlingen från verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushållens i flerbostadshus. Det ska också införas en bestämmelse som upplyser om att förordningen innehåller föreskrifter som preciserar kommunens ansvar enligt miljöbalken när det gäller kommunalt avfall som består av förpackningar från hushåll, från verksamheter vars avfalls-hantering är samlokaliserad med hushållens förpackningsavfall och förpackningsavfall som produceras på allmän plats samt utvidgar kommunens ansvar när det gäller sådant förpackningsavfall från verksamheter som inte är kommunalt avfall.

Utvidgat bemyndigande i miljöbalken

Förslag: För att regeringen ska kunna föreskriva om skyldighet för kommunen att samla in förpackningsavfall som inte är kommunalt avfall bör det införas ett utvidgat bemyndigande i miljöbalken. Regeringen får enligt miljöbalken meddela föreskrifter om att kommunen ska ansvara för att annat avfall än sådant som kommunen redan ansvarar för (15 kap. 22 § miljöbalken).

Kommentar: I promemorian föreslås ytterligare föreskriftsmöjlighet i 15 kap. 22 § miljöbalken som ska kunna ge kommuner ansvar för att hantera annat än kommunalt avfall, dvs en ytterligare utvidgning av det kommunala ansvaret i förhållande till producentansvaret. Detta då kommunerna föreslås ta över ansvaret för insamlingen från verksamheter som är samlokaliserad med hushåll i flerbostadshus och dessa kan producera så väl förpackningsavfall som är kommunalt avfall som avfall som inte är kommunalt avfall, dvs. avfall som till sin art och sammansättning inte liknar kommunalt avfall (jfr 15 kap. 3 § miljöbalken). Föreskrifterna uppges endast avse avfall som av hälso- eller miljöskäl behöver hanteras av kommunen. Svensk Handel anser att detta förslag är att ta ett steg tillbaka och går tvärs emot idén om att företag som kan och vill ska få ökad rådgivning över sitt avfall för att på ett resurseffektivt sätt kunna bidra till en cirkulär ekonomi. Svensk Handel anser också att det genom den nya utformningen finns en möjlighet (risk) att lagstiftaren kan komma att använda bemyndigandet i en vidare bemärkelse – dvs att samla in annat avfall som omfattas av producentansvar ”om det finns s.k. samordningsfördelar”. Svensk Handel anser att det behöver fastställas, i relation till detta förslag, att verksamheter som så önskar har rätt att hantera aktuellt avfall.

Kommunen föreslås ansvara för informationen till avfallsinnehavarna

Förslag: När kommunen tar över ansvaret för insamling av förpackningsavfall vid hushåll och samlokaliserade verksamheter samt på allmän plats, är det lämpligt att kommunerna även tar ansvar för information till berörda innehavare av avfall om var och hur de ska sortera ut sitt avfall. Att informationen kommer från respektive kommun och inte en central producentansvarsorganisation anser man vara bättre då informationen till hushållen och de

samlökaliserade verksamheterna blir mer anpassad till lokala förhållanden.

Kommentar: Svensk Handel anser att informationen till verksamheterna bör vara samordnad. Det är viktigt att krav och information blir likalydande över landet och anser därför att grundläggande avvägningar ska fastslås på nationell nivå, tex genom Naturvårdsverket.

Vad gäller verksamheter som inte är samlökaliserade föreslås att den ansvariga PRO:n årligen ska ta fram information till verksamheterna hur de ska hantera avfallet. Denna information föreslås också ske per kommun. Svensk Handel anser att det i båda dessa fall är viktigt att hantering och information är likartad över landet och att grundläggande avvägningar bör fastslås nationellt.

9.6 Utformningen av den kommunala insamlingen

9.6.1 Fastighetsnära insamling

Förslag: Kommunerna ska samla in hushållens förpackningsavfall av de vanligast förekommande materialen: papper och kartong, plastförpackningar, ofärgade och färgade glasförpackningar och metallförpackningar. Förpackningsavfall av nämnda material ska samlas in från den fastighet där avfallet produceras (*fastighetsnära insamling*). Kommunen föreslås också ansvara för insamling av förpackningsavfall från verksamheter vars avfallshantering är *samlökaliserad med hushållens i flerbostadshus*.

Generell kommentar: För detaljerade kommentarer kring förslaget på utformningen av en ny infrastruktur av förpackningar med krav på fastighetsnära samling, system med producentansvarsorganisationer, ansvars- och kostnadsfördelning mellan PRO:er etcetera ber Svensk Handel att få hänvisa till Svenskt Producentansvar.

Utökat ansvar för kommuner – försämring för samlökaliserade verksamheter

Kommentar: I promemorian föreslås att kommunernas ansvar för förpackningsavfall ska utökas då de ska ta över ansvaret för insamlingen från verksamheter vars avfallshantering är samlökaliserad med hushåll. Svensk Handel anser att verksamheter som så önskar måste få bestämma över det avfall som uppstår i verksamheten. Vidare anser Svensk Handel att det inte tydligt framgår vad som avses i promemorian gällande att en verksamhets avfallshantering är samlökaliserad. Därtill har utredningen inte försökt uppskatta hur många företag som kan tänkas beröras av detta förslag. Svensk Handel anser att detta är en stor brist i utredningen.

Vidare tar man förgivet att det bara är små verksamheter som är samlökaliserade och drar alla företag över en kam, utan att göra någon åtskillnad på små respektive stora företag - "*de samlökaliserade verksamheterna kan över lag antas vara relativt små, vilket betyder att de till viss del konsumerar varor som primärt är ämnade till hushåll.*" Svensk Handel vill poängtera att det kan finnas såväl större verksamheter som företag som ingår i stora kedjor/koncerner som kan finnas som hyresgäster i fastigheter i bostadsområden. Större verksamheters förpackningsavfall kan på ett markant sätt skilja sig från hushållens avfall både i typ och i mängd. Svensk Handel motsätter sig därför att dessa företag inte ska ha någon möjlighet att välja hur man vill hantera sitt avfall.

Enligt utredningen motiveras förslaget av att både producentansvarsorganisationer och kommuner bedömt att alternativa lösningar för denna kategori av verksamheter inte skulle vara praktiska eller kostnadseffektiva. Denna slutsats kan ifrågasättas för de verksamheter som idag har en egen och väl fungerande hantering av sitt förpackningsavfall. Att tvingas in i ett kommunalt system, med de hämtningsintervall mm som kommunen erbjuder skulle till exempel hindra dessa verksamheter från att

samordna hanteringen av sitt övriga avfall med förpackningsavfallet. Vidare ställer vi oss frågande till om det verkligen är meningen att verksamheters större förpackningsmaterial är tänkt att lämnas på de s.k. lättillgängliga insamlingsplatserna.

Svensk Handel anser att konsekvenserna av förslaget i denna del är mycket knapphändiga och att man inte nog beaktar konsekvenserna för de samlokaliserade verksamheter som idag har välfungerande system och en vilja att fortsätta som tidigare. Det förutsätts i stället utan närmare motivering att samlokaliserade verksamheter "gynnas i och med att de slipper betala kostnader för transport av avfallet till mottagningsstationer". Många handelsföretag med hållbarhetsambitioner strävar efter att optimera och ha ett välfungerande system för avfall som uppstår i verksamheten, genom att upphandla en nationell samarbetspartner. Detta är inte enbart tids- och kostnadseffektivt utan möjliggör även att de kan ställa krav och i högre grad få insyn. De flesta kommuner kan idag inte erbjuda statistik och uppföljning av avfallsflödena på den detaljnivå som företagen efterfråga på samma sätt som privata samarbetspartner. För verksamheter som finns utspridd över hela landet är det också av stor betydelse att lagstiftning är utformad på ett sätt som minimerar risken för olika tolkningar och bedömningar i olika kommuner. Detta skulle kunna leda till att det långsiktiga går förlorat för verksamheter som finns i flera kommuner.

Svensk Handel vill understryka vikten av att förslag som ger företagen större ansvarstagande och rådighet över sitt eget avfall, inte skjuts på framtiden utan implementeras på ett sådant sätt att det möjliggör den viktiga omställningen till en cirkulär ekonomi (betänkandet Att äga avfall, SOU 2021:24) Svensk Handel ställer sig starkt frågande till skrivningen i promemorian som gör det gällande att "även om ett frival skulle införas så kommer verksamheter inte få rådighet/kunna göra frival vad gäller förpackningsavfallet". Vidare framgår det i 7 kap. 10 § i föreslagen förordning om producentansvar för förpackningar att *den som driver ett marknadsdrivet återvinningssystem får samla in förpackningsavfall från verksamheter som inte är samlokaliserade med hushåll*. Detta sammantaget innebära att de samlokaliserade verksamheterna framgent får sämre villkor och fråntas möjligheten att själva hantera sitt förpackningsavfall, något som vore ett ingripande i äganderätten av företagets resurser samt även innebära miljö förluster.

9.7 Insamling av förpackningsavfall från verksamheter

9.7.1 Producentansvarsorganisationerna bör även i fortsättningen ha ansvaret

Kommentar: Svensk Handel välkomnar utredningens bedömning gällande att Producentansvarsorganisationerna även i fortsättningen bör ansvara för att samla in förpackningsavfall från verksamheter som inte har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens i flerbostadshus.

9.7.2 Producentansvarsorganisationernas grundsystem

Kommentar: I promemorian föreslås att PRO:ernas system för insamling av förpackningsavfall från verksamheter ska bestå av minst en mottagningsplats per kommun. I större kommuner föreslås det finnas en mottagningsplats per påbörjade 200 000 invånare. Svensk Handel har i sak inget att erinra men kan konstatera att på vissa platser, främst glesbebyggda kommuner, kan det bli långa avstånd för verksamheter att transporter och lämna ifrån sig sitt avfall. Här anser Svensk Handel att det kan behövas en viss flexibilitet då det kan behöva kompletteras med ytterligare mottagningsplatser i en region.

9.7.4 Marknadsdrivna återvinningssystem

Förslag: Den som avser att samla in utsorterat förpackningsavfall vid sidan av producentansvarsorganisationernas system med kostnadsfria mottagningsplatser, ska anmäla detta till Naturvårdsverket. För att sådan insamling ska få ske ska det krävas att

insamlingen ger en materialåtervinning av det aktuella materialslaget som är åtminstone likvärdig med producentansvarsorganisationernas. Naturvårdsverket ska också ha godkänt anmälan. Ett marknadsdrivet insamlingssystem ska vidare, precis som i dag, årligen till Naturvårdsverket lämna uppgifter som motsvarar de uppgifter som lämnas av en producentansvarsorganisation.

Kommentar: Svensk Handel välkomnar att utredningen fortsatt värnar om befintliga och välfungerande marknadssystem för verksamhetens avfall som har byggts upp för olika materialströmmar med mål om att åstadkomma cirkulära flöden. Vi har inget att erinra att det föreslås utökade rapporteringskrav för dessa system, förutsatt att de är proportionerliga och relevanta. Svensk Handel anser dock att det inte tydligt framgår vilken aktör i värdekedjan som ska ansvara för ett sådant system och därmed anmäla och rapportera till Naturvårdsverket. Samt hur man beräknar vilka flöden som ska ingå i ett sådant system. Från Svensk Handels sida vore det önskvärt och mer logiskt om det är avfallsentreprenören som är ansvarig och inte det enskilda handelsföretaget. Samt att insamlingssystemen inkluderar flera förpackningsströmmar så att inte varje enskilt material blir ett enskilt marknadsdrivet återvinningssystem. Det vill säga alla de materialslag som ett företag lämnar till en avfallsentreprenör (wellpapp, krymp- och sträckfilm med mera) ingår i dennes marknadsdrivna insamlingssystem. Detta för att minska den administrativa bördan och mängden data som ska rapporteras. Svensk Handel ställer sig dock frågande till kravet om en bättre hantering - *"Det ska styrkas att systemen bidrar till en bättre materialåtervinning av det aktuella materialslaget jämfört med producentansvarsorganisationernas system"* och undrar hur detta är tänkt att kunna verifieras och jämföras.

Snedviden konkurrens

Svensk Handel har blivit uppmärksam på att det kan uppstå vissa utmaningar genom ett krav på att alla producenter är skyldiga att anmäla sig som producent till Naturvårdsverket och det föreslås finnas konkurrerande PRO:er. Samtidigt som man inte har reglerat vem som blir ansvarig för att betala förpackningsavgiften. Detta kan medföra en väldigt stor komplexitet speciellt som konkurrerande PRO:er kan komma ta ut avgift av olika steg i värdekedjan (förpackningstillverkare, förpackningsfyllare, handel mm). Svenskt Producentansvar (SPA) har därför i sitt remissvar uppmärksammat lagstiftaren på att - *"Det är i förslaget inte reglerat vilken aktör som ska erlägga förpackningsavgift. Det gör att olika PRO kan ta ut förpackningsavgiften på olika ställen i värdekedjan med ett oöverskådligt behov av tillsyn som följd. Det är därför av stor vikt att det regleras vilken aktör i värdekedjan som är skyldigt att erlägga förpackningsavgiften"*. Svensk Handel ställer sig bakom Svenskt Producentansvars förslag och anser att avgiftsskyldigheten och rapporteringsskyldigheten ska överensstämma i den nya förordningen.

9.7.5 Producentansvarsorganisationens ansvar att informera om utsortering och insamling

Kommentar: Svensk Handel har i sak inget att erinra mot förslaget men ser problem med konkurrerande PRO:er och hur det ska fungera kring frågor som rör samfinansiering etcetera

9.8 Producentens ansvar för hantering av förpackningsavfallet förtydligas

Förslag: En producent som släpper ut förpackningar på den svenska marknaden ska anlita eller själv tillhandahålla en eller flera producentansvarsorganisationer som är godkända för att ta hand om förpackningsavfallet. Skyldigheten ska gälla även för producenter vars förpackningar när de blir avfall omhändertaras av ett marknadsdrivet återvinningssystem En producent som fyller dryck i plastflaska eller metallburk eller till Sverige för in dryck i plastflaska eller metallburk ska se till att flaskan eller burken ingår i ett retursystem som drivs av en godkänd producentansvars-organisation, om flaskan eller burken är avsedd för den svenska marknaden.

Nya skyldigheter för distanshandel

Förslag: Den som är etablerad i Sverige och som yrkesmässigt förmedlar distansförsäljning till slutanvändare i Sverige av förpackningar ska endast få förmedla sådan försäljning från producenter som har tillhandahållit eller anlitat en producentansvarsorganisation. Förmedlaren ska till Naturvårdsverket lämna uppgifter om namn, kontaktuppgifter, person- eller organisationsnummer och på vilket sätt det säkerställs att de producenter som säljer sina produkter via förmedlaren har tillhandahållit eller anlitat en producentansvarsorganisation.

Kommentar: Svensk Handel välkomnar lagstiftarens ambition om att genom detta förslag försöka komma åt friåkarproblematiken så att alla som sätter förpackningar på den svenska marknaden är med och bidrar till insamlingssystemet. Dels genom kravet på att producenter ska anlita eller själva tillhandahålla en producentansvarsorganisation dels att förmedlare av distansförsäljning nu också inkluderas. Vi anser att det är bra att förmedlare av distanshandel endast ska få förmedla försäljning från producenter som tillhandahållit eller anlitat en producentansvarsorganisation. Det Svensk Handel ifrågasätter är dock att man endast verkar ge ett ansvar till den förmedlingsaktör som är etablerad i Sverige. Inte till den aktör som är etablerad någon annanstans än i Sverige. Detta innebär att man många gånger inte kommer fånga de förpackningsströmmar och friåkare man avser att komma åt med förslaget. Svensk Handel anser att det borde även gälla de förmedlare som inte är etablerade i Sverige. Annars kommer konkurrensnedvridning att fortsätta och man kommer inte åt stora aktörer som till exempel Wish eller Aliexpress.

9.12 Rapportering

Förslag: En producent ska ha rutiner för internkontroll för att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som ska samlas in och rapporteras till Naturvårdsverket. Det ska också i den nya förordningen förtydligas och samlas vilka uppgifter som ska rapporteras årligen. Marknadsdrivna återvinningssystem föreslås ha en mer omfattande rapporteringsskyldighet än i dag. Det föreslås undantag för producenter som årligen släpper ut förpackningar på marknaden vars sammanlagda vikt underskrider 1 000 kilogram på att rapportera in uppgifter till Naturvårdsverket. För dessa ska det räcka med en anmälan till producentregistret. Lättnaden ska dock inte gälla producenter av engångsprodukter.

Kommentar: Svensk Handel har i sak inget att erinra att det föreslås ställas krav på rutiner för internkontroll. Svensk Handel anser att det är viktigt med data och statistik för att dels kunna följa upp och mäta dels möjliggör transparens för myndigheter att säkerställa att alla som ska ta ett producentansvar gör så. Det är dock viktigt att man inte belastar producenter med mer rapportering än vad som är nödvändigt för att Sverige ska leva upp till sina rapporteringsskyldigheter mot EU. Vi välkomnar också att man försöker minska administrationen och underlätta för mindre företag.

SVENSK HANDEL

Mats Hedenström
Näringspolitisk chef

Ann Christiansson
Näringspolitisk expert